

Suositusseuranta - Muut onnettomuudet

Tunnus: Tyyppi:

Suositus	Antopvm	Tila	Toimenpiteet/perusteet	Päivityspvm	
S01	Valtionhallinnon kriisijohtamisjärjestelmässä tulisi ottaa huomioon ne erilaiset tilanteet, joissa Suomen kansalaisia joutuu ulkomailla suuronnettomuuden kohteeksi. Tämä olisi otettava huomioon valmiuslainsäädännön uudistamisessa, sen perusteella annettavissa ohjeissa ja määräyksissä sekä ministeriöiden sisäisissä ohjeissa.	31.5.2005	T	Asia on otettu huomioon kaikkia hallinnonalojen yhteistyönä laaditussa YETT-strategiassa 2006, joka sisältää myös valtion kriisijohtamismallin. Sitä on myös toteutettu harjoituksissa ja käytännössä. Valmiuspäällikkökokous on laatinut suunnitelmat 60 erityistilanteelle, joista osa koskee ulkomailla tapahtuneita onnettomuuksia. Kaikissa tapauksissa tiedonkulku valtionjohdolle ei kuitenkaan ole täysin varmistettu.	18.12.2009
S02	Jos valmiuspäällikkökokousta aiotaan käyttää operatiivisiin johtamistehtäviin, tulisi valtioneuvoston säätää asetuksella valmiuspäällikköiden toimivalta ja tehtävät mukaan lukien operatiivinen johtamisvelvoite sekä sen huomioon ottaminen henkilövalinnoissa, varallaolossa ja valmiudessa sekä yhteistoiminnassa, koulutuksessa ja harjoituksissa.	31.5.2005	T	Valmiuspäällikkökokouksella ei ole operatiivista johtamistehtävää. Se sovittaa yhteen ja koordinoi toimenpiteitä ja resurssien käyttöä. Toimintaedellytyksiä parannettu erityistilanteissa ja harjoituksissa. Kriisijohtamistehtävä on otettu huomioon henkilövalinnoissa.	18.12.2009
S03	Valtioneuvoston tulisi selvittää tarve ja keinot henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön kehittämiseksi siten, että uhrien pelastus-, evakuointi- ja avustustyön vaatima välttämätön henkilötietojen käsittely poikkeustilanteissa voidaan toteuttaa ottamalla samalla huomioon yksityisyyden suojaa koskevat periaatteet ja velvoitteet.	31.5.2005	T	Selkeitä ja täsmällisiä tarpeita nykyisen henkilötietolain muuttamiseksi ei OM:n tiedustelussa esiintynyt. Konsulipalvelulaissa on säännökset henkilötietojen käsittelystä kriisitilanteessa. Lisäksi matkustaja voi antaa jo ennakoon tietonsa UM:lle. Henkilötietolain kokonaistarkistus on meneillään ja samalla katsottaneen tältä osin myös muuta asiaan liittyvää lainsäädäntöä.	18.12.2009
S04	Valtioneuvostolle olisi laadittava perusvalmiussuunnitelma, joka mahdollistaa Suomen kansalaisten pelastamisen ja avustamisen nopean käynnistämisen ulkomailla tapahtuvassa suuronnettomuudessa. Perussuunnitelman mukaan toimintaan osallistuvien ministeriöiden ja niiden johtamien hallinnonalojen olisi laadittava oman toimintansa käynnistämisen edellyttämä valmiussuunnitelma, joka mahdollistaa viranomaisen viiveettömän toiminnan kyseisen kaltaisissa tilanteissa.	31.5.2005	T	YETT-strategia ja eri hallinnonalojen lakisäätöiset valmiussuunnitelmat muodostavat käytännössä perusvalmiussuunnitelman. Ministeriöiden valmiuspäälliköt ovat huolehtineet ulkomailla tapahtuneen onnettomuuden huomioon ottamisesta hallinnonaloillaan.	18.12.2009

Tunnus: A2/2004Y

Tyyppi: Muut onnettomuudet

<i>Suositus</i>	<i>Antopvm</i>	<i>Tila</i>	<i>Toimenpiteet/perusteet</i>	<i>Päivityspvm</i>	
S05	Ministeriöiden tulisi valmiuden ylläpitämiseksi huolehtia siitä, että valmiuspäälliköllä on varahenkilö, varallaolovelvoitteet on määrätty, ministeriön valmiusryhmä on muodostettu ja sillä on tarkoituksenmukaisen ohjeet sekä toimenpideluettelo poikkeustilanteen ensimmäistä 24 tuntia varten.	31.5.2005	T	Valmiuspäälliköllä on varahenkilö ja 24h varallaolo- ja päivystysjärjestelmä on luotu. Ministeriöissä on valmiustoimikunnat ja tarvittavat valmiusryhmät (mm. ulkoasiainministeriön konsulikomennuskunnat).	18.12.2009
S06	Valtioneuvoston tilannekeskus tulisi saattaa jatkuvasti toimintakykyiseksi johtamisvälineeksi ja huolehtia siitä, että poikkihallinnollinen verkottuminen tilannetietojen välittämiseksi valtioneuvoston tilannekeskukselle toteutetaan. Sen ohella tulisi suunnitella menettely toimivan johto- ja koordinaatioyksikön muodostamiseksi.	31.5.2005	T	VNK:n johtamassa tilannekeskuksessa on 24/7 päivystys. Tilannekeskus saa ilmoituksia ja seuraa myös julkisia lähteitä. Ilmoittamisesta on annettu ohje, mutta harkinnanvaraisuuden vuoksi ilmoitusta ei aina ole tullut. Tiedot välitetään eteenpäin hälytys- ja tilannekuvajärjestelmillä. Erityisen johto- ja koordinaatioyksikön muodostamista ei ole suunniteltu.	18.12.2009
S07	Perusperiaatetta, jonka mukaan valtionhallinnon toiminta johdetaan normaaliorganisaatiolla mahdollisimman pitkään myös poikkeustilanteissa, ei ole syytä muuttaa. Tämän vuoksi ministeriöiden tulisi keskenään yhteistoiminnassa toimien päivittää omat kriisisuunnitelmansa, tarkistaa niihin tarvittavat voimavarat ja henkilöstö, kouluttaa ja harjoittaa henkilöstö sekä ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin puutteiden poistamiseksi.	31.5.2005	T	YETT-strategia ja valmiuspäällikkökokouksen koordinoimana tehdyt erityistilannesuunnitelmat ohjaavat poikkeustilanteiden johtamista ja käytännön toimenpiteitä. Harjoituksia on pidetty. Niissä havaittuja puutteita ei täysin pystytä korjaamaan nykyisen lainsäädännön puitteissa.	18.12.2009
S08.1	Ulkoministeriön tulisi huolehtia siitä, että: 1) ministeriön kriisisuunnitelmissa otetaan huomioon vastaavanlaisen katastrofin asettamat velvoitteet toimintakyvylle,	31.5.2005	T	Valmiusohje on päivitetty 8.2.2007. Lisäksi on sisäisiä ohjeita (esim. tarkistuslista). UM:ssä on kriisipäivystäjä ja perssipäivystäjä 24/7. Toimintaa on harjoiteltu ja yhteistyötä valtioneuvoston tilannekeskuksen kanssa on tiivistetty.	18.12.2009
S08.2	2) ulkomailla olevat edustustot valmennetaan toimintaan poikkeustilanteissa ja niille muodostetaan tarvittava henkilöreservi kokoneesta virkamieskunnasta,	31.5.2005	T	Edustustojen velvollisuus on tehdä valmiussuunnitelma ja päivittää sitä vuosittain. Harjoituksia on pidetty ja UM:llä on konsulikomennuskuntia.	18.12.2009
S08.3	3) pohjoismaista ja EU-yhteistoimintaa tehostetaan poikkeustilanteiden varalle,	31.5.2005	T	Valmiuden kehittäminen on esillä EU:ssa. Pohjoismaiden edustustot ovat tehneet paikallisia kriisivalmiussopimuksia. EU:n linjaukset on lähetetty kolmansien maiden edustustoille yhteistyön perustaksi.	18.12.2009

Tunnus: A2/2004Y

Tyyppi: Muut onnettomuudet

<i>Suositus</i>	<i>Antopvm</i>	<i>Tila</i>	<i>Toimenpiteet/perusteet</i>	<i>Päivityspvm</i>	
S08.4	4) ministeriön kriisikeskuksen sekä viestinnän ja tiedottamisen toimintavalmius nostetaan kansalaisten hyvän palvelun edellyttämälle tasolle,	31.5.2005	T	Uusi jatkuvasti käyttövalmiina oleva valmiustila. Puhelinpalveluvalmiuksia on parannettu teknisesti ja kouluttamalla henkilöitä kriisipäivystysryhmään. Sisäistä viestintää intranetissä on kehitetty.	18.12.2009
S08.5	5) riskianalyyysityötä kehitetään ottamaan nykyistä laajemmin huomioon myös luonnononnettomuusriskit.	31.5.2005	T	Luonnononnettomuusriskit otetaan huomioon edustustojen valmiussuunnitelmissa, tiedotuksessa ja yhteistoiminnassa. Riskianalyytikäytäntöjä on kehitetty.	18.12.2009
S09.1	Sisäasiainministeriön tulisi huolehtia siitä, että: 1) poikkeustilanteissa ministeriön keskeisten osastojen välisessä tiedonkulussa ei ole katkoksia,	31.5.2005	T	Ministeriön sisäinen määräys tiedonkulun tehostamisesta annettu 2005. Verkko- ja poliisin johto- ja valmiussuunnitelmaa on kehitetty. Johtamisjärjestelyjä varten työryhmä 2006-2007.	18.12.2009
S09.2	2) pelastusalan kriisijohtajien ja -henkilöstön koulutuksessa otetaan huomioon toiminta myös ulkomailla erilaisissa suomalaisen avustushenkilöstön tehokkaan toiminnan edellyttämässä logistiikka- ja koordinaatiotehtävissä,	31.5.2005	T	Pelastusopisto järjestää asiaa koskevia kursseja. FRF-henkilöstöä koulutetaan luonnononnettomuuksia varten. Suomalaisia osallistuu kursseille myös ulkomailla.	18.12.2009
S09.3	3) uhrintunnistusyksikön (DVI) toimintaa tehostetaan vakinaistamalla sen rahoitus,	31.5.2005	K	Työryhmät ovat selvittäneet DVI-toiminnan kehittämistä kotimaassa ja ulkomailla. Tuloksena on syntynyt luonnos määräykseksi, mutta sitä ei ole annettu. Laajoissa tapauksissa rahoitus tulee valtioneuvostolta ja muissa tapauksissa KRP:stä.	18.12.2009
S09.4	4) Finnrescueforcen (FRF) toimintaroolia selkeytetään ja nopean käyttöönoton edellytyksiä tehostetaan.	31.5.2005	K	Toimintaa varten on uusi vastuujärjestelmä, Kriisinhallintakeskus. Toiminta on jaettu tukimoduuleihin, joiden liikkeellelähtö on nopeampaa ja tarvittaessa voidaan lähettää vain yksi selkeä osa. Valtioneuvoston tilannekeskus on tullut mukaan osaksi avunpyyntöketjua. Toimintaa kehitetään edelleen.	18.12.2009
S10.1	Sosiaali- ja terveysministeriön tulisi huolehtia siitä, että: 1) julkinen terveydenhuolto otetaan mukaan ulkomailla ja kotimaassa tapahtuneiden suuronnettomuustilanteiden hoitoon yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Keskeisenä lääkinnän asiantuntijana HUS:in tulee olla lääkintätoimien suunnittelussa mukana ja saada toimintaa varten riittävät resurssit,	31.5.2005	T	STM:n valmiusyksikkö ja HUS ovat valmistelleet suunnitelman koti- ja ulkomailla tapahtuneiden suuronnettomuuksien hoitoon. Asia paranee edelleen, kun STM:n työryhmä saa maaliskuussa 2010 valmiiksi esityksensä valmiuksien kehittämisestä.	18.12.2009

Tila: T = Toteutunut, K = Kesken, E = Ei toteuteta, - = Ei tiedossa

Sivu 3/6

Tunnus: A2/2004Y

Tyyppi: Muut onnettomuudet

<i>Suositus</i>	<i>Antopvm</i>	<i>Tila</i>	<i>Toimenpiteet/perusteet</i>	<i>Päivityspvm</i>
S10.2 2) onnettomuusalueelle lähetetään etupainotteisesti sellaisia lääkintäryhmiä, jotka normaalistikin ovat jatkuvassa toimintavalmiudessa ja pystyvät nopeaan toimintaan,	31.5.2005	T	STM:n ja HUSin valmisteleman suunnitelman mukaan käytettävä henkilöstö on jatkuvassa valmiudessa ja osaavaa. Järjestelyä voidaan laajentaa myös muihin jatkuvassa valmiudessa oleviin tahoihin. Asia paranee edelleen, kun STM:n työryhmä saa maaliskuussa 2010 valmiiksi esityksensä valmiuksien kehittämisestä.	18.12.2009
S10.3 3) varaudutaan erilaisten uhkakuvien avulla poikkeuksellisiin tilanteisiin ja harjoitellaan toimintaa yhdessä valtioneuvoston kanslian, ulkoministeriön, pelastustoimen, julkisen terveydenhuollon, ja sosiaali-toimen, SPR:n, muiden järjestöiden ja lääkinnällisten yritysten, lentoyhtiöiden, vakuutusyhtiöiden ja matkatoimistojen kanssa,	31.5.2005	T	STM:n hallinnonalalla on järjestetty ja järjestetään säännöllisesti harjoituksia, joihin osallistuu eri tahoja. Asia paranee edelleen, kun STM:n työryhmä saa maaliskuussa 2010 valmiiksi esityksensä valmiuksien kehittämisestä.	18.12.2009
S10.4 4) selvitetään periaatteet ja tehdään tarvittavat järjestelyt valtakunnan terveydenhuolto- ja evakuointikapasiteetin täysmittaiseksi hyödyntämiseksi,	31.5.2005	T	Tilannekohtainen valmius on olemassa lentokuljetuksia varten. Asia sisältyy STM:n valmiusyksikön ja HUSin valmistelemaan suunnitelmaan koti- ja ulkomailta tapahtuneiden suuronnettomuuksien hoidosta. Asia paranee edelleen, kun STM:n työryhmä saa maaliskuussa 2010 valmiiksi esityksensä valmiuksien kehittämisestä.	18.12.2009
S10.5 5) selvitetään yhteistoiminnassa liikenne- ja viestintäministeriön kanssa lentoevakuointien ja evakuointivarustuksen tarve sekä kotimaisissa että ulkomaisissa onnettomuustilanteissa,	31.5.2005	T	Asia sisältyy STM:n valmiusyksikön ja HUSin valmistelemaan suunnitelmaan koti- ja ulkomailta tapahtuneiden suuronnettomuuksien hoidosta. Ilmailulaissa laajennettiin ilmailualan varautumisvelvoitetta koskemaan myös normaaliolojen häiriötilanteita. Myös ilmavoimien kaluston käyttö on mukana suunnitelmissa. Asia paranee edelleen, kun STM:n työryhmä saa maaliskuussa 2010 valmiiksi esityksensä valmiuksien kehittämisestä.	18.12.2009

Tunnus: A2/2004Y

Tyyppi: Muut onnettomuudet

<i>Suositus</i>	<i>Antopvm</i>	<i>Tila</i>	<i>Toimenpiteet/perusteet</i>	<i>Päivityspvm</i>	
S10.6	6) luodaan edellytykset uhrien ja heidän läheisilleen tarpeellisen psykososiaalisen tuen, välttämättömien toimeentuloedellytysten ja palvelujen turvaamiseksi laadukkaina ja määrällisesti riittävinä. Tätä varten on tarpeen uusia valtakunnalliset ohjeet, pitää ne ajan tasalla ja valvoa niiden noudattamista. Ohjeita tarkistettaessa on syytä erityisesti huolehtia siitä, että: a) hyvän tuen ja hoidon sekä välttämättömän taloudellisen tuen turvaamiseksi kehitetään rakenteita ja menettelytapoja palvelujen toteuttamiseksi välittömästä henkisestä ja aineellisesta tuesta vaativaan kriisitilanteiden ja traumojen hoitoon asti, b) luodaan palvelu- ja hoitosuosituksia lasten ja nuorten auttamiseksi pitkäkestoisesti, c) selvitetään tietosuojan ja tiedonsiirtoon liittyvät asiat palvelujen saatavuuden ja toimeentulon sekä hoidon jatkuvuuden turvaamiseksi, d) tarkennetaan nykyinen lainsäädäntö huomioiden ministeriön, läänien, sairaanhoitopiirien ja kuntien sekä muiden toimijoiden vastuunjako ja tehtävät psykososiaalisen tuen ja palveluiden turvaamiseksi väestölle suuronnettomuustilanteessa, e) tarkistetaan kriisiryhmien tehtävät ja asema kunnan palveluorganisaatiossa ja turvataan niiden toimintaedellytykset sekä ammatillinen osaaminen.	31.5.2005	K	Psykososiaalista tukea on kehitetty ja asiasta on valmistunut lokakuussa 2009 ehdotus uusiksi ohjeiksi.	18.12.2009
S11.1	Kauppa- ja teollisuusministeriön tulisi yhteistoiminnassa ulkoasiainministeriön kanssa ryhtyä toimenpiteisiin : 1) matkailualan turvallisuus- ja riskianalyysointia kehittämiseksi yhteistyössä matkanjärjestäjien kesken,	31.5.2005	K	Matkailuturvallisuuden neuvottelukunta käsittelee ko. asioita. Valmismatkalain muutos on tullut voimaan. Matkustustiedotteiden päivittämistä on parannettu ja niiden tunnettuus on hyvä.	18.12.2009
S11.2	2) matkailualan velvoittamiseksi viestittämään asiakkaille riskikysymyksistä mukaan lukien luonnononnettomuusriskit. Viestinnässä on tuotava selkeästi esiin yksilön oma vastuu turvallisuudesta, vakuutusten tarpeellisuus ja se kansainvälisen oikeuden periaate, että ulkomailla henkilöiden turvallisuudesta ovat ensi sijassa vastuussa kyseisen maan viranomaiset.	31.5.2005	T	Valmismatkalakia on muutettu suositusta vastaavalla tavalla (8 §)	18.12.2009
S12.1	Liikenne- ja viestintäministeriön tulisi huolehtia siitä, että: 1) Yleisradio ryhtyy toimenpiteisiin Radio Finlandin kehittämiseksi niin, että se pystyy palvelemaan myös ulkomailla tilapäisesti oleskelevien suomalaisten tiedontarpeita erityisesti kriisitilanteissa,	31.5.2005	E	Yle on lopettanut ääniradiolähetykset keski- ja lyhytaaltojakeluna. Radio Finland jatkaa lähetyksiä satelliittin välityksellä. Palvelut keskitetään lisäksi internetiin ja mobiilipalveluihin.	18.12.2009

Tila: T = Toteutunut, K = Kesken, E = Ei toteuteta, - = Ei tiedossa

Sivu 5/6

Tunnus: A2/2004Y

Tyyppi: Muut onnettomuudet

<i>Suositus</i>	<i>Antopvm</i>	<i>Tila</i>	<i>Toimenpiteet/perusteet</i>	<i>Päivityspvm</i>
S12.2 2) matkapuhelinverkkoja voitaisiin käyttää tehokkaasti viranomaisten tiedotustoimintaan kriisitilanteissa,	31.5.2005	K	Lainsäädäntö sallii nyt massatekstiviestien lähettämisen. Käytännön toimintaa ei ole aloitettu.	18.12.2009
S12.3 3) Suomeen muodostetaan jatkuvasti päivystävä luonnononnettomuuksien syntymistä ja niiden vaikutuksia tarkkaileva varoitusjärjestelmä.	31.5.2005	K	LVM:ssä on Luova-hanke, joka on ollut hidaskäyttöön rahoituksen puutteen vuoksi. Asia on kuitenkin otettu huomioon Ilmatieteen laitoksen sisäisessä suunnittelussa. Luova hanke tähtää 24/7 päivystävään Luova-järjestelyyn vuoden 2011 loppuun mennessä. Mukana on asiaan liittyviä muita organisaatioita.	18.12.2009